

La caixa forta de l'antiga Atenes

Un estudi revela que l'Atenes clàssica probablement tenia milions de monedes de plata a l'àtic del Partenó. Fins ara, no hi havia cap indicati d'on guardaven els atenesos la seva desmesurada riquesa.

Reportatge d'Àstrid Bierge

Qui l'ha vista i qui la veu, al segle V abans de Crist Atenes era una ciutat rica i pròspera. Ho sabem. Bressol de cultura i ciència, erigia edificis prodigiosos i era la força militar més poderosa de la regió, i proveïa protecció a les ciutats veïnes a canvi de tributs i lliurant una sèrie de cruentes guerres contra Esparta.

Tot això requeria diners, i és segur que Atenes en tenia molts. La pregunta és: on? Sempre ha estat un misteri, no se sap on guardava la ciutat-estat les seves tetradracmes. Si bé diversos escrits

deixen clar que el *cash* clàssic es portava a l'Acòpoli, no detallen mai en quin lloc concret es guardava. Ara, uns investigadors han dut a terme un estudi que els ha permès formular una hipòtesi força factible. La riquesa dels atenesos hauria estat coronant l'Acòpoli i la ciutat sencera des de l'àtic del Partenó. Els responsables de l'estudi tenen diversos motius per pensar-ho a partir de les conclusions que han extret reconstruint les dimensions de l'àtic, mirant documents antics i reexaminant feines arqueològiques fetes fa dècades.

En un decret datat l'any 433 aC s'esmenta el trasllat de "tres mil talents" a l'Acòpoli per seguretat. És una quantitat ingent de diners i de pes. Un talent eren mil cinc-cents tetradracmes, que era la moneda més alta del moment. Per tant, tres-mil talents valien quatre milions i mig de tetradracmes i pesaven setanta-vuit tones. Segons altres escrits, les reserves d'Atenes podien arribar a sumar deu mil talents i pesar dues-cents seixanta tones. Els investigadors advertixen que potser també tenien monedes d'or -que valien catorze cops més que

les de plata- i que en aquest cas el pes no seria tan elevat. Tot i així, no és probable que en tinguessin moltes perquè Atenes tenia mines locals de plata.

Fos com fos, hi havia moltes monedes, ocupaven molt espai i pesaven molt. I aquí anàvem. Els investigadors estimen que el sòl de l'àtic del Partenó tenia una àrea més gran que la de tres pistes de tennis, vora 19 metres per 50, i una alçada de tres metres a la part del centre. L'espai era prou gran per encabir-hi les monedes i també per aguantar-ne el pes, que es podia repartir en una àrea de superfície molt gran. Segons els investigadors, un sòl folrat amb barres de fusta hauria pogut resistir-ho bé.

Un altre motiu que permet pensar que l'àtic del gran temple era la caixa forta d'Atenes és l'escala que hi pujava. Actualment l'àtic està destruït, però encara queden les restes d'una escala que aparentment no tenia una funció cerimonial sinó utilitària.

La localització cèntrica del Partenó també és un factor que cal tenir en

compte, ja que hauria facilitat l'accés i la vigilància dels diners. A més, com que el temple estava dedicat a Atena, els lladres s'hi haurien pensat bé abans d'entrar a robar, ja que s'hauria considerat un crim contra la deessa. Això no només tenia conseqüències legals sinó també divines: els càstigs que es creia que imposa-

va Atena a qui la insultés eren molt durs. Podia tornar la gent cega, fer-la embogir, petrificar-la o convertir-la en un monstre.

L'estudi l'han dut a terme Spencer Pope, professor de la Universitat de McMaster, a Canadà, Peter Schultz, professor del Concordia College de Minnesota, i David Scahill, un investigador de l'Escola Americana d'Estudis Clàssics d'Atenes.

Reconeixen que no poden descartar la possibilitat que les monedes estiguessin repartides en diferents edificis, però asseguren que l'àtic del Partenó era el lloc més segur.

També pensen que les monedes estaven guardades en caps de dimensions estandarditzades per facilitar el recompte.

La tetradracma atenesa del segle V aC va ser la moneda d'ús més habitual al món grec fins a Alexandre el Gran. A l'anvers hi havia el perfil d'Atena i al revers hi havia la figura d'un mussol. Popularment s'anomenaven *gláukai*, és a dir, 'mussols', i de fet actualment aquesta figura està a les monedes gregues d'un euro. Abans, símbol de prosperitat i riquesa. Ara, símbol de crisi i deute. Fina i cruel ironia de la Història. •

És **TEMPS** de vacances

Si ets subscriptor i a l'estiu te'n vas de vacances i vols rebre **El Temps** cada setmana, comunica'ns l'adreça on vols rebre'l al telèfon **902131025** o bé envia'ns un correu electrònic a: **subscripcions@eltemps.cat**. Ens ho pots comunicar fins el 24 de juliol

El Temps